

KÜLÖNLENYOMAT
SEPARATUM

KARSZT és BARLANG

1981. I—II.

HAZAI KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÁSI
ESEMÉNYEK

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT
BUDAPEST VI., ANKER KÖZ 1.

INNEN-ONNAN

A Borneó-szigeti Sarawak tartományban (Subis Hill térségében) egy lengyel csoport több új barlangot tárt fel, melyek közül a Liman Cave a leghosszabb (8500 m).

Caves and Caving
1981. 13. szám

Algériai—belga—francia közös expedíció 1981 nyarán feltárta Afrika legmélyebb (810 m) barlangját az É-algériai Anou Boussouil közelében. A barlang bejárata 1700 m magasságban van, a karsztvízszint 740 m-re a tengerszint felett.

SPELUNCA
1981. 3. szám

A Földön 173 olyan barlangot ismernek, amelyek hossza meghaladja a tíz kilométert. Ezek között a Baradla-Domica-barlangrendszer a 42. helyet foglalja el. A barlangok kontinensenkénti megoszlása:

Európa	86
Amerika	76
Óceánia	6
Afrika	3
Ázsia	2

Az adatok a kutatások 1981. jún. 30-i állapotát tükrözik.

Bollettino Imperia
1981. (XI.) 16. szám

Braziliában 30 egy km-nél hosszabb barlangot ismernek, leghosszabb a Conjunto São Mateus-Imbra (20 540 m) São Domingos közelében.

MITTEILUNGEN
des Verbandes der deutschen
Höhlen- und Karstforscher e.V.
1981. (27) 4. sz.

—1490 m-re növelték a Jean-Bernard-barlang mélységét a francia „Vulcain” barlangkutató csoport könnyűbúvárai. A —1455 m mélységben levő 3. szifont Patrick Penez és Jean-Louis Fantoli úszta át 1982. február 13-án. Az új szakasz több, mint 100 m hosszú és újabb szifon (4.) zárja le.

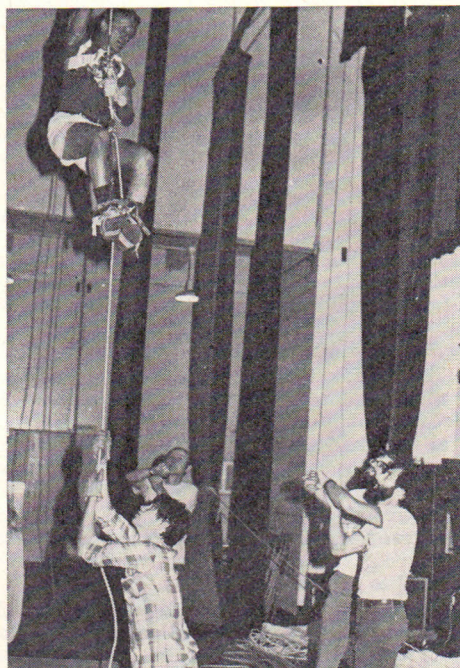
SPELUNCA
1982. jan.—márc. 5. szám

A cambridgei és a bristoli egyetemek közös barlangkutató expedíciója 1981-ben —680 m-re jutott le az ausztriai Stellerweghöhle rendszerében (az Altaussee közelében).

A TREVIŠO '81 angol expedíció 792 m mélységig tárt fel az É-spanyolországi TERE aknarendszert. A barlang bejárata 1890 m tszf. magasságban nyílik.

A sheffieldi egyetem barlangkutatói 1981 augusztusában expedíciót szerveztek Kréta szigetére. Az expedíció által feltárt leghosszabb barlang a DRACOLAKI, 1750 m hosszú, 175 m mély.

Caves and Caving
15. szám, 1982. február

Érdekes pillanatkép a Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusról: kötélmászó verseny (Hegedűs Gy. felv.).

A *Československy Kras* 1978. (30.) száma (megjelent 1980-ban) ismerteti a *Karszt és Barlang* 1976. I—II. számát, valamint az 1977. évi angol nyelvű különszámát.

A *Československy Kras* 1979. (31.) száma (megjelent 1980-ban) ismerteti Jakucs László: *Morphogenetics of karst regions* c. könyvét, valamint beszámolót közöl az 1978-ban Budapesten megrendezett Nemzetközi Karszthidrológiai Szimpóziumról.
H. T.

HAZAI *Karszt- és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

Dr. Bogsch László MTESZ-díjat kapott

Dr. Bogsch László, a szervezett magyar barlangkutatás kiemelkedő egyénisége. A két világháború között hosszú időn át az akkori Magyar Barlangkutató Társulat titkáráként fejtette ki eredményes tevékenységét. A felszabadulás után a karszt- és barlangkutatók újbóli összefogásán, új szervezett létrehozásán fáradozott. Az 1958-ban megalakult Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak 1962-től 1965-ig elnöke volt, de a MTESZ keretén belül működő Barlangbizottságban is hosszú éveken át, egészen 1970-ig töltötte be ugyanezt a tisztelet. Nagy része volt abban, hogy 1970-ben a két szervezet egyesülve a MTESZ taggyűléseinek sorába felvételt nyert.

Nemcsak az amatőr barlangkutatás érdekében állt ki, hanem írásban és szóban gyakran szorgalmazta — eredményesen — a magyar barlangkutatás állami bázisának megteremtését is.

Társulatunk dr. Bogsch Lászlót munkája elismeréseként 1972-ben tiszteleti taggá, 1974-ben pedig tiszteleti elnökévé választotta, s ezt a tisztségét ma is nagy odaadással, szeretettel, aktívan tölti be.

Sz. K.

ÚJABB FELTÁRÁSOK A BAKONYBAN

A Bakony kutatásában sok éves múltra visszatekintő Alba Regia Barlangkutató Csoport mind a Tési-fennsík, mind pedig a Keszthelyi-hegységben számos barlangfeltárást végzett, amelyek közül a jelentősebbek a közelmúltban a következők voltak:

A Tési-fennsík I-29. sz. időszakos víznyelőjében már több alkalommal történt bontási munka. Az 1981 őszen kihajtott kutatóakna 5 m mélységben érte el a szabad üregeket, ahol a befoglaló felső triász dolomitos mészkő 20°-os csapásirányú hasadékkára illeszkedő aknarendszerbe jutottunk.

A nagyrészt szabad mászással járható, tektonikusan és korróziósan formált álfenekkel tagolt hasadékokban 121,4 m mélységig sikerült lehatolni, ahol agyagkitöltés zárja el az utat.

A párhuzamos, ill. keresztvasadékokra illeszkedő barlangban jól megfigyelhetők a lemezes településű rétegsor szelektív korróziós formái. Az aknák átlagos átmérője 1—1,5 m körül alakul, míg hosszabbik szelvénytengelyük eléri a 8—12 métert is.

A Bakony jelenleg második legmélyebb barlangja a csoport fennállásának 20. évfordulója alkalmából a *Jubileumi-zsomboly* nevet kapta.

Az 1975-ben 200 m mélységig feltárt *Alba Regia-barlangban* 1981 első napjaiban történt sikeres továbbjutás.

A Bertalan-ág fő folyosójából 130 m mélységben egy szűk kürtő kivésése után rövid összekötő járaton át új folyosó vált ismertré, amely a Hirtelen-ág nevet kapta. A Bertalan-ágtól Ny-ra húzódó párhuzamos barlangág egy ÉNy—DK-i törésre illeszkedik.

A tektonika és erózió útján kialakult kanyon-szerű 10°-os lejtéssel halad 140 m mélységig. Hossza meghaladja a 200 métert, déli részén találjuk a barlang legnagyobb termét. Az új feltárások ered-

ményeként az Alba-Regia-barlang felmért hossza: 2062 m.

A Kistérs-pusztai *Csengő-zsomboly* aknarendszerének alján 1981 őszen az omladékálfenek átbonthatása járt eredménnyel. Az új részt egy 55°-os dőlésű vetőtükörre támaszkodó 3 m átmérőjű korróziós csatornákkal tagolt ferde akna képezi, amelyen át 86 méter mélységig sikerült lehatolni.

Az alsó jura mészkőben képződött időszakos víznyelőbarlang további kutatása is ígéretesnek látszik.

A *Cserszegtomaji-kútbarlang* kutatásában fordulóponthoz értett az üregrendszer teljes feltérképezése, átvizsgálása, ami számos kiterjedt új szakasz felfedezését eredményezte.

Az Északi-labirintusból egy törmelékes szűkületen áthatolva 1981 februárjában 184 m hosszú járatrendszerbe jutottunk (Kék-Vörös-ág), amelynek repedezett iszappal kitöltött termének falán mangános, limonitos bevonatok, kék és vörös ásványi kiválások tanulmányozhatók.

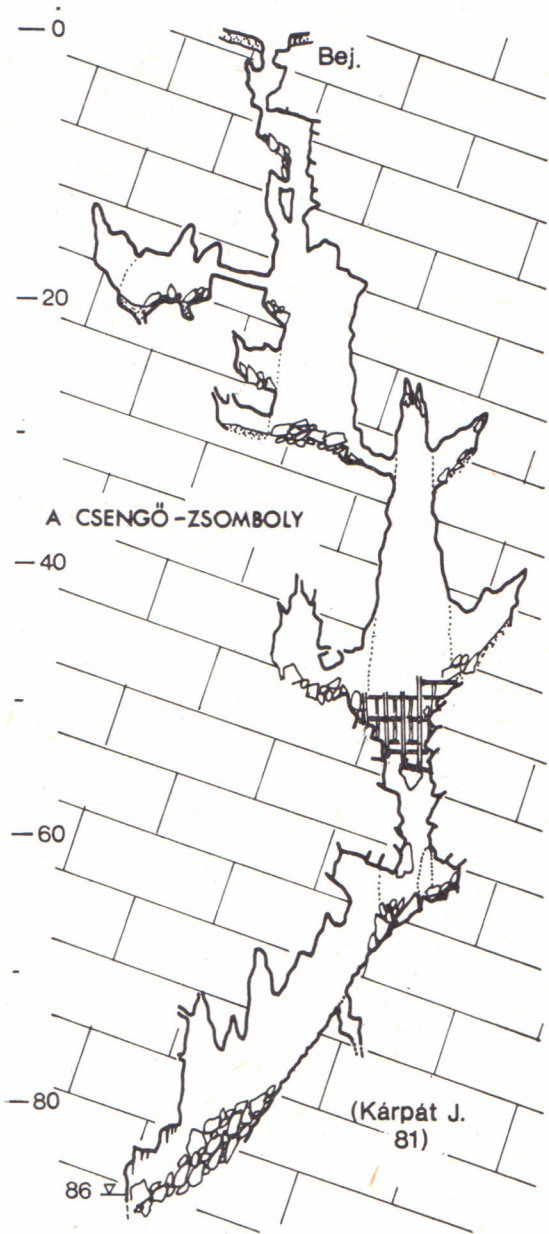
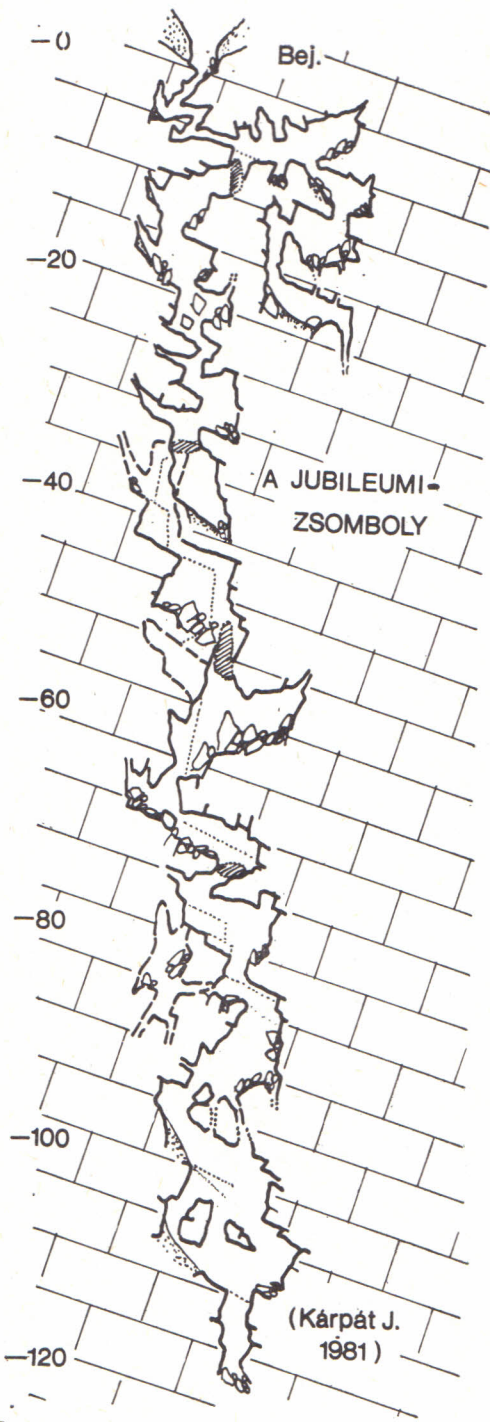
Novemberben a Vörös-ágban egy eddig felderítetlen átjárón keresztül értük el a Keleti-labirintus 301 m felmért hosszúságú járatrendszerét, ahol a barlang ezidáig ismert legnagyobb termet gazdag gipszkivirágzások ékesítik. E mélyebben elhelyezkedő szakaszra is jellemzőek az élénk elszíneződések és szeptáriás iszaptörsérek.

A fentiekhez hasonló jellegű a Kék-Vörös-ágtól É-ra feltárt 140 m-t meghaladó Karácsony-ág és a Dornay Béla-terem is.

A számos új szakasszal együtt a barlang összhosszúsága jelenleg eléri az 1840 métert.

Elvégzett megfigyeléseinkről és a barlang morfológiai viszonyairól következő számunkban részletesen beszámolunk.

Kárpát József

A Bakony két nagy zsombolyának függőleges metszete a kutatások 1981. évi állása szerint

ÚJ FELTÁRÁS A DANCA-BARLANGBAN

A Ferencvárosi Természetbarát Sportkör Barlangkutató Szakosztály kutatói 1981. augusztus 10—23. között az Égerszög határában megrendezett barlangkutató táborozásuk alatt a Danca-barlangban 159 méteres új részt tártak fel.

Az új szakasz feltárása a patak folyásirányával szemben haladva történt. A járat igen tagolt, változatos méretű. Van benne néhány terem és kürtő, melyeket kúszó járatok kötnek össze. Képződmé-

nyekben igen szegény, falain néhány zászló kivételével csak a víz oldó és a víz által szállított hordalék koptató munkájának eredménye látható. A régóta ismert barlangrész hossza 72 m, ehhez csatlakozik az újonnan feltárt szakasz 159 méterrel. Természetesen ezek az adatok nem tartalmazzák a mellékjáratok és a kürtők hosszát, mivel a részletes felmérésre később kerül sor.

Vidics Zoltánné

Mészáros—Lantos emlékünnepelely

Az Újpalota Sportegyesület (U.S.E.) Barlangkutató Szakosztálya 1981. április 27—május 4. között a Bükk-hegységben levő Bolhási-réten rendezte meg hagyományos Mészáros Károly—Lantos Imre emléktúráját. Az emlékünnepelelyen és az azt követő táborozáson minden hazai barlangkutatót szeretettel láttunk vendégül, számos külföldi országból is tiszteletüket tették. A táborozáson közel 400 barlangkutató gyűlt össze.

Ez alkalomra kiadtuk a Mészáros—Lantos emléklapketet, melyből minden évben egy vagy kettő kerül kiosztásra azok között, akik a bükki barlangok kutatásában a legnagyobb eredményt érték el. Ezúttal az ünnepelely program keretében elsőként a két család hozzátartozóinak adtunk át egy-egy emléklapketet. Végül Gál Józsefnek, a rimaszombati barlangkutatók vezetőjének nyújtottunk át egyet, állandó segítségnyújtásukért.

A táborozáson — meghívásunkra — megjelent a Francia Barlangkutató Szövetség (F.F.S.) elnöke, Michel DECOBERT és főtitkára, Gérard AIMÉ.

Ittlétük alkalmával külön bizottság foglalkozott a kíséretükkel. Francia vendégeink meghívásunkra jöttek el hozzánk, azzal a céllal, hogy előmozdítsák a két ország közötti barlangász kapcsolatokat.

Bemutattuk fővárosunk nevezetes barlangjait, az ország karszterületeit, részt vettek az emlékünnepelelyen, majd a Bükk nevezetes barlangjait, végezetül pedig a Baradla-barlangot látogatták meg.

Az együttműködés főleg a magyar barlangkutatók francia barlangos iskolában való részvétele, valamint közös expedíció szervezése által valósulna meg. Szó volt egy esetleges magyar expedícióról a Pierre Saint Martin-zsombolyba.

Kardos László

BARLANGFILMEK A TELEVÍZIÓBAN

A „Föld titkai” (eredeti cím: *Höhlen Welt ohne Sonne*) címmel 13 részes NSZK filmsorozat sugárzott a TV 1982 első negyedévében. Ez volt a hazai televíziózás történetében a leghosszabb műsoridejű — barlangkutatással foglalkozó sorozat.

Az E. W. Bauer vezette csoport — a témával kapcsolatos ismeretterjesztést célul tűzve — megkísérelt átfogó képet adni a föld alatti világ formakincséről, állat- és növényvilágáról, a képződmények kialakulásáról.

A sorozat egyik fő érdeme, hogy bemutatja azokat a speciális körülmények hatására kialakult barlangokat (tenger alatti, gleccser- és lávabarlangok) is, amelyek még a barlangkutatók körében sem általánosan ismertek.

Az emberkéz alkotta barlangok (USA, Törökország) és a barlanglakó istenek témáinak feldolgozásával feltehetően színesíteni kívánták a sort. Némi visszatetszést keltett a barlangkutatás és a barlangi filmforgatás nehézségeinek esetenkénti túlhangsúlyozása, bár elképzelhető, hogy ezzel vált eladhatóvá a filmsorozat.

Sajnálatos módon a magyar szöveg szakmailag nem volt minden esetben tökéletes, megfontolandó lett volna egy-egy önálló magyarázattal érthetővé tenni a filmen látottakat.

Örvendetes a Magyar Televízió témaválasztása, egyben arra is figyelmeztet, hogy a hazai barlangkutatás eredményei is nagyobb teret követelhetnének a képernyőn!

Szablyár Péter

A meteorosok Kubában

A Vörös Meteor T. E. 1980. november 1—15. között tanulmányutat szervezett Kubába. Ezen az egyesület barlangkutató szakosztályának 15 tagja vett részt. A program kialakításában igen nagy segítséget kaptunk Angel Granatól, a Kubai Barlangkutató Társulat titkárától és dr. Radócz Gyulától, a Magyar Állami Földtani Intézet több éve kint dolgozó munkatársától.

Az időnk rövidejére való tekintettel úgy döntöttünk, hogy egy terület, Matanzas tartomány legérdekesebb barlangjait nézzük meg. Ezek közül elsőként az idegenforgalom számára kiépített Bellamar-barlangot tekintettük meg. A Matanzas városától 3 km-re levő barlangot 1806 óta ismerik és napjainkban hatalmas idegenforgalma van.

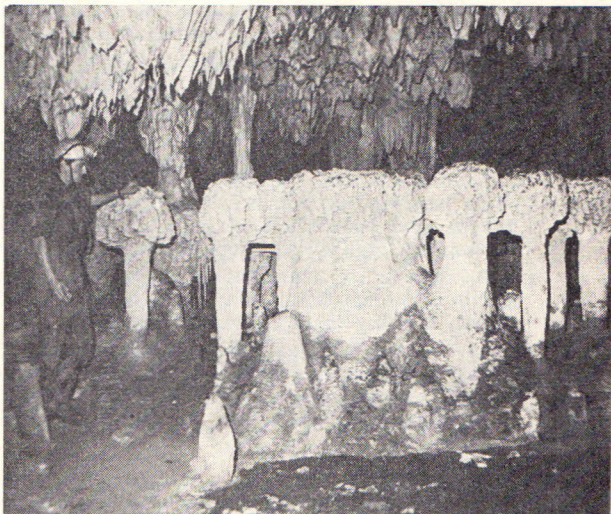
Varadero-ban találkoztunk Orlando Solésszal, későbbi túránk vezetőjével. Vele először egy viszonylag kicsi, de annál érdekesebb barlangot, a Cueva de Ambrosiot kerestük fel. Ennek falait sűrűn borítják az 5—600 évesre becsült rajzok.

Ezután a Cepero-barlangba látogattunk, amelynek érdekességéről, a víz felszíne alatt is folytatódó cseppkövekről és a víz rétegzettségéről már Szenthe István is említést tett a Karszt és Barlang egy korábbi számában.

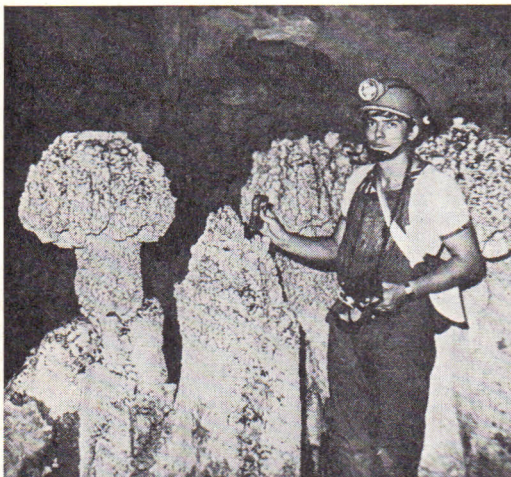
A következő napon két olyan barlangban, a Cueva El Gato Jibarróban és a Cueva El Jarritó-

ban jártunk, amelyek egy része nagyüzemi gomba-termesztésre van berendezve.

Az egyik nap reggelén elmentünk megnézni a Madruga környéki karszterületet, ahol közelről tanulmányozhattuk a különleges trópusi kúparszt formákat, a mogotékat. Este Orlando csoportjának, a Grupo Carlos de la Torrénak tagjai diavetítéssel

Gomba formájú cseppkövek a Cueva Santa Catali-nában

Egy szabályos gombacseppkő

kísért beszélgetésen mutatták be a maguk és általában a kubai barlangkutatók munkáját.

Barlangos programunk utolsó napján mentünk el a Santa Catalina-barlangba, amely talán a legnagyobb élményt jelentette számunkra. A felszín közelében húzódó barlangrendszerben általunk sehol máshol még nem látott cseppkőgomba formákkal találkoztunk. A legnagyobbak megközelítették a 4 m-es magasságot is.

Különös cseppkőformák a Santa Catalina-barlangban (A fényképet Hegedűs Gyula készítette.)

A viszontlátás reményében búcsúztunk kubai barátainktól, akik segítségével bepillantást nyerhetünk a kubai barlangok és barlangkutatók életébe.
Hegedűs Gyula

AZ ESZTERGOMI BARLANGKUTATÓK SIKEREI AZ NDK-BAN

Az esztergomi Labor Műszeripari Művekben működő sportkör Esztergomi Karszt- és Barlangkutatók (EKB) csoportjának hét tagja — Mátéfi László vezetésével — 1981. december 25-én a Rübelandi Barlangkutató Csoport meghívására az NDK-ba utazott. Fő céljuk az NDK legnagyobb cseppkőbarlangjának, a Hermanns-Höhlének* megismerése, esetleges további részeinek feltárása volt.

A Hermanns-Höhlében legutoljára 11 évvel ezelőtt tártak fel új járatokat. Az esztergomi kutatók gondosan áttanulmányozták az üregrendszer térképét, s arra a következtetésre jutottak, hogy a Szilveszter-csarnok északi oldalán van remény új barlangrész feltárására.

A rendkívül szűk, 8 m mély repedésen centiméterről centiméterre kúsztak előre, mígnem egy még ismeretlen tektonikus hasadékrendszerbe jutottak. A felfedezők (Mátéfi László, Vozák László és Weiss Csaba) az új barlangrészben állati csontokat találtak. A csontokról megállapították, hogy azok 12 000 évvel ezelőtt élt barlangi medvék (*Ursus spelaeus*) teljes épségben megmaradt csontvázai, melyek ilyen hiánytalan állapotban kevés helyen kerültek elő. A magyar felfedezők iránti tiszteletből a német barlangkutatók az új barlangrészt EKB Klufsystem-nek, azaz EKB tektonikus rendszernek nevezték el.

A felfedezés másik érdekessége, hogy ezzel megismerték a Hermanns-Höhle hetedik, legalsó szintjét is, mely a Bode-folyó szintjével egy magasságban húzódik. Itt a barlangi patak 100—150 cm mély ágai folydogálnak, és aktív üregtágító munkát végeznek.

Az esztergomi kutatók felfedezéseiket december 30-án még egy másikkal tetézték. Az „Északi-barlangpatak” jobb partján egy inaktív, de méreteiről ítélve komoly patakmederrendszer bejárati kapuját ásta ki Mátéfi László társaival: Günter Vollmer, Vozák László és Weiss Csaba kutatókkal. Egy eddig szintén ismeretlen barlangi részbe jutottak, melyet Niemandsländnek, Senkiföldjének neveztek el.

Mátéfi László

* A Hermanns-Höhléről bővebb ismertetés olvasható lapunk 1978. I.—II. számában Hazslinszky Tamás: A rübelandi barlangvidék c. írásában. Ugyanitt a barlang egyszerűsített alaprajza is látható.

Kirándulás az Optimista-barlangba

1981 májusában — a Lvovi „Cyklop” Barlangkutató Csoport meghívására — lehetőségünk volt részt venni abban az expedícióban, melyet az Optimista-barlang további tudományos kutatására és térképezésére szerveztek. Az expedíció magyar tagjai a Nehézipari Műszaki Egyetem „Marcel Loubens” Barlangkutató Csoportjának barlangászai voltak, név szerint Bock János, Olasz József, Simon Ernő és Veres Lajos végzős bányamérnök hallgatók, valamint jómagam, mint tanárvezető.

Az ukrajnai Podóliai-plató jelenlegi ismereteink szerint a Föld egyik legnagyobb kiterjedésű összefüggő gipszkarsztja, s a különböző barlangkutató csoportok eredményes feltárásai nyomán e plató középső, Dnyeszter melléki területéről ma már számos, gigantikus méretű gipszbarlang ismert. Ezek közé tartozik az Optimista-barlang is, amely a Dnyesztertől északra, a Szeret és a Zbrucsv folyók között, Korolivka falu közelében helyezkedik el.

A Szeret és a Zbrucsv völgye között paleozoós és kainozoós üledékek fekszenek közel vízszintes településsel. A barlangok a torton korú gipszben alakultak ki, melynek vastagsága 10—15 m között változik. A gipsz fekélye mintegy 10—25 m vastagságú alsótorton homokkő, mészkő, mely szilur agyagpalára települ. Fedőjét felsőtorton homokkővek, agyagok, helyenként ratinszki mészkő kép-

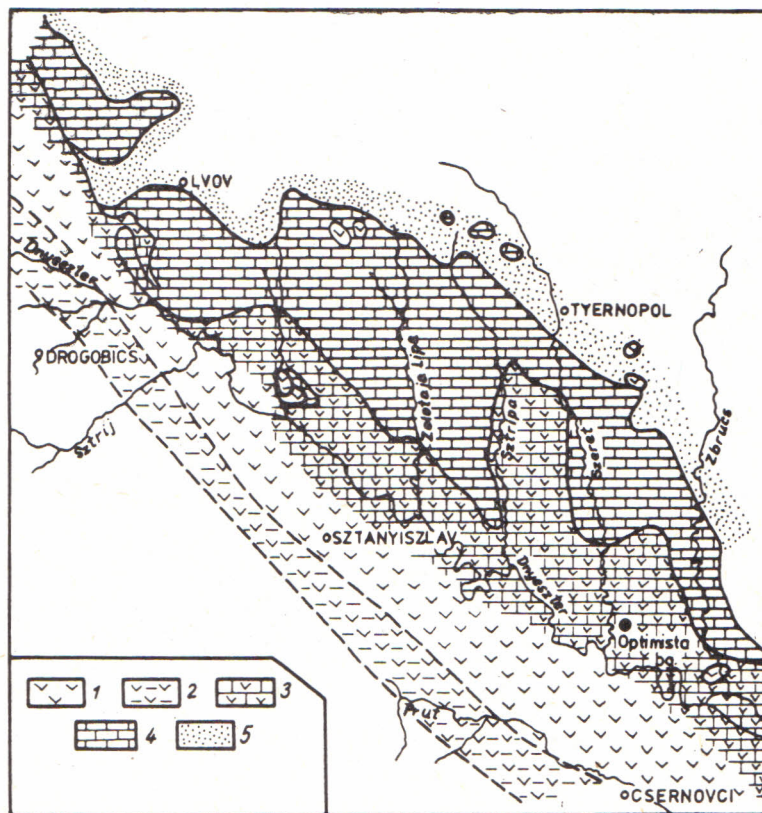
viseli, melyet alsószarmata márga fed, végül pleisztocén lösz zárja az üledéksort. Ez a „gipszlepény”, melynek szélessége 1,5—40 km között változik, kb. 300 km hosszan nyúlik el Lvov és a Dnyeszterfolyó között.

A szovjet barlangászok által szervezett expedíció feladata a barlangrendszer még eddig fel nem mért részeinek térképezése, valamint az Optimista-barlangtól mintegy 300 m-re levő másik barlang átjárójának felkutatása volt. (Az átjáró felfedezésével jelentősen növekedne a barlangrendszer hossza.)

Az Optimista-barlangot 1965-ben a Lvovi barlangkutatók fedezték fel. A feltárásban gyors sikereket értek el, amit a barlang feltérképezett hosszának növekedése is mutat. 1967-ben 19 km, 1970-ben 55 km, 1973-ban 92 km, 1978-ban 111 km és jelenleg, 1980-ban mintegy 147 km hosszú térképezett barlangi járat ismeretes.

A barlang a maga nemében egyedülálló, a világ leghosszabb gipszbarlangja. Mivel a gipszrétegek viszonylag vékonyak, így a bennük képződött üregek és barlangok többnyire vízszintes kiterjedésűek. Így például az Optimista-barlang legmagasabb és legmélyebb pontjának szintkülönbsége csupán 70 méter. A gipsz könnyű oldhatóságának következtében a kutatók a gipszbarlangok korát fiatalabbnak tételezik fel, mint a mészkőben keletkezett

Sematikus térkép a Kelet-Európai-összmasszívum DNy-i részének és a Kárpátok előtti süllyedés torton kori gipsz, anhidrit, mészkő és homokkő összleteinek elterjedéséről. Jelmagyarázat: 1 = gipsz és anhidrit, 2 = gipsz és anhidrit agyagcsikkokkal, 3 = gipsz, rátelepült mészkővel, 4 = mészkő, 5 = homok és homokkő

barlangokét. Becslések szerint koruk maximálisan néhány tízezer évesre tehető.

A Ivovi „Cyklop” Barlangkutató Csoport — vezetőjük Milan Petrovics — évente 4—5 tábort szervez a barlang további feltárására és térképezésére. Ezek a táborok többnyire 7—10 naposak, résztvevőik pedig nemcsak Lvovból, hanem a város és a barlang környéki falvakból, esetenként néha távolabbról (Minszk, Ogyessza) toborzódnak.

A tábor május 1-én nyílt meg 25 fő részvételével. Munkánk a barlang bejárati részének bontásával kezdődött, mely két napot vett igénybe. A bejárat ugyanis egy hatalmas aktív víznyelő, amely még nincs megfelelően kiépítve, így nagyobb esőzések alkalmával a víz behordja a felszíni agyagot a bejárati folyosóba és nagyrészt elzárja azt.

Négy napot szándékoztunk lent tölteni. Csak a legszükségesebbeket vittük magunkkal egy-egy hurka formájú zsákban. A bejárati szifonok után sárban 300 m keserves kúszás következett. Csomagjainkat a lábunkra kellett erősíteni, így húztuk magunk után. Kb. 2 óra múlva értünk az első táborhelyre, mely egy kb. 20 m hosszú, 5—6 m széles és ugyanilyen magas terem. A barlang felfedezése után sokáig ez volt a fő táborhely. A jelenlegi központi táborhely beljebb, az előzőtől mintegy két óra járányira van. Ebben a mintegy 30 ember befogadására alkalmas teremben meglehetősen komfort uralkodik: itt agyagba faragott asztal, ágyak, benzinfűző, kézmosó stb. található. A barlang hőmérséklete +7 °C.

Kirándulásunk negyedik napján egy kisebb, 6 km-es túra várt ránk. Amerre jártunk a falakat szinte mindenütt csillogó gipszkristályok fedték.

A következő napon utakat ástunk a későbbi turistaforgalom részére. Természetesen a barlangot egyelőre még csak „szakmabeliek” látogathatják. Felkerestük a barlang legmélyebb pontját. Ez kb. 70 m mélyen van a külszíntől. 2—3 méteres vízéses fogadott bennünket. Meglehető volt, mert a barlang túlnyomó része száraz. A barlangnak ezen a részén a folyosók kissé tágasabbak és a víz oldóhatása is jobban megfigyelhető a falakon. Gyönyörű, 8—10 cm-es fennőtt gipszkristályok fedik a falakat, melyeknek állandó csillogása szemünknek kissé szokatlan volt.

A következő napon eljutottunk a legtávolabb fekvő térképező táborba, ami a bejáratától mintegy tíz órai járásra van. A barlangnak ezt a részét 1975 után fedezték fel és térképezésével még ezidáig nem végezték. Itt található a barlang legszebb kristályai.

91 órát töltöttünk az Optimista-barlangban, mely számtalan járatával, szűk folyosóival, „kényelmes” termeivel, változatos víznyelőivel, gyönyörű kristályos képződményeivel, s a még feltáratlan részek ismeretlen varázsával felejthetetlen élményt jelentett a miskolci barlangászok kis csoportjának. Abban a reményben búcsúztunk el vendéglátóinktól, hogy lesz még alkalmunk hasonló expedícióban részt venni.

Zergi István

A MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA 1981-BEN

	A látogatók száma		Változás, % 1981/1980
	1980	1981	
Aggteleki Baradla-barlang összesen	226 290	241 098	106,1
<i>Részletezve:</i>			
<i>Aggteleki szakasz</i>	185 094	193 483	104,5
<i>Jósvafői szakasz</i>	41 196	47 615	112,3
Lillafüredi barlangok összesen	128 533	126 027	98,0
<i>Részletezve:</i>			
<i>István-barlang</i>	92 260	85 898	93,0
<i>Anna-mésztofábarlang</i>	36 273	40 129	111,0
Miskolc-Tapolcai barlangfürdő	243 000	256 000	105,2
Tapolcai-tavasbarlang	115 434	115 519	100,1
Abaliget-i-barlang	68 494	71 357	104,0
Pál-völgyi-barlang	19 007	25 522	133,8
Balatonfüredi Lóczy-barlang	14 781	14 726	99,5
Összesen	815 539	850 249	104,2

Tájékoztatás hiányában eddig nem szerepelt statisztikánkban a fürdőre kialakított *Diósgyőr-Tapolcai-barlang*. Ennek hidegvizes medencéjét használják az 1974. évi megnyitás óta a szomszédos szauna vendégei. Pásztor Zoltánné, a Miskolci Vízművek, Fürdők és Csatornázási Vállalat dolgozója gyűjtötte a barlangfürdő látogatóinak adatait: 1974-ben 210 vendég, 1975: 2210, 1976: 2391, 1977: 3341, 1978: 3939, 1979: 4711, 1980: 4789 és 1981-ben 6531 látogató.

Dr. Balázs Dénes